

Wadim Konstanty Taniewski-Elliott

1910-1980

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1932 r., uczestnik konwojów na Atlantyku i Morzu Północnym, odznaczony Krzyżem Walecznych, trzykrotnie Medalem Morskim Polskiej Marynarki Handlowej, Mentioned in Despatches for Brave Conduct, The 1939-1945 Star, The Atlantic Star with France and Germany Clasp, The War Medal 1939-1945 with Oak Leaf, kapitan żeglugi wielkiej, autor publikacji „Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945”.

Urodził się 29 czerwca 1910 r. w Opocznie w guberni pskowskiej (rodzice Bolesław i Zofia z d. Boszmał). W 1929 r. zdał egzaminy do Szkoły Morskiej w Tczewie. Jako kandydat pływał na „Lwowie”, a jako uczeń w 1930 r. brał udział w wyposażaniu niedawno zakupionej fregaty „Dar Pomorza” w stoczni w Nakszkow i w rejsie żaglowca z Nakszkow do Gdyni¹. PSM ukończył w 1932 r., następnie odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych w Grudziądzu, uzyskując stopień plutonowego podchorążego rezerwy. Dyplom porucznika żeglugi otrzymał w 1936 roku², dyplom kapitana żeglugi wielkiej – cztery lata później³.

Wybuch II wojny światowej zastał go w Holandii na należącym do Polsko-Skandynawskiego Towarzystwa Transportowego „Polskarob” parowcu „Robur VI” (od 1940 r. „Zbaraż”) – był na nim starszym oficerem. Od 11 sierpnia 1940 r. do 25 marca 1941 r. był II oficerem na s/s „Kordecki” (eks-„Robur V”), a dzień później zamustrował jako starszy oficer na s/s „Kmicic” (eks-„Robur III”) i pływał na nim do 4 marca 1943 r. Jednym z wojennych przeżyć, do których powrócił wspomnieniami na łamach „Okólnika”, było bombardowanie w sierpniu 1941 r. niedaleko Lizard Point konwoju pięciu statków („Kmicic” pod dowództwem kpt. Adama Fiedorowicza był statkiem komodorskim), idącego, z eskortą korwety, z Plymouth do Zatoki Bristolskiej. „Kapitan Fiedorowicz otworzył ogień z oerlikonu. [...] Za przykładem kapitana otworzył [ogień] drugi oerlikon i CKM-y [jeden obsługiwał Wadim Taniewski, nie było na statku żołnierzy do obsługi dział], po czym działko⁴”. Zestrzelone zostały wtedy dwa bombowce typu D-218. „Korweta podeszła do burty, miała czarną flagę na maszcie, co znaczy «jeden podwodny okręt jest uszkodzony, możliwe

zatopiony». Z korwety przez głośnik zawołano: «Kmicic», ahoy, well done, two shot-down, one damaged⁵».

Kolejną akcją, którą wspominał, było bombardowanie nieopodal Cowes. Załadowany w Falmouth beczkami z benzyną „Kmicic” 30 kwietnia 1942 r. zakotwiczył przy zachodnim wejściu do Cowes, w odległości kilku kabli od brzegu (6 maja miał ruszyć w kolejnym konwoju). Dowództwo na statku objął Wadim Taniewski, gdyż kapitan pojechał do Londynu. „O godzinie 22.30 [3 maja] zeszliśmy do mesy na herbatę. Rozmowa toczyła się na temat: kobiety, pogoda, wreszcie ktoś powiedział: «jasno jest, czuję, że będziemy mieli gości». Naraz z daleka zawyły syreny lotnicze w Southampton, Cowes i z okrętów wojennych⁶. Pierwszy nalot trwał półtorej godziny, kolejny, który zaczął się o godzinie 1:00 4 maja – ok. 50 minut. Wadim Taniewski szczegółowo opisał przebieg akcji, uszkodzenia, straty (ofiary wśród załogi nie było – ranny w rękę został smarownik), zastrzegając jednakże: „O ile powstały jakieś drobne niedoskonałości lub pomyłki, to proszę wybaczyć, przecież minęło już 28 lat⁷”.

Do końca września 1944 r. pływał jako starszy oficer, a przez niecały miesiąc – kapitan (w zastępstwie) na s/s „Narocz” (statek brał udział w inwazji Normandii), s/s „Katowice” oraz s/s „Hel”, z którego zmustrował w czerwcu 1945 roku.

Po wojnie zamieszkał w Wielkiej Brytanii, pracował na morzu, pisał do „Okólnika” (był też jego sekretarzem) i korespondował z kolegami:

„U mnie nic nowego lub ciekawego, pracuję ciężko. Widzę dużo polskich statków we wszystkich portach wschodniej Afryki. Żegluga i aktywność Polskiej Marynarki Handlowej jest bardzo wzmożona. Daj, Boże,

szczęście. [...] Na razie, mój drogi, ściskam, życzę przyjemnych wakacji, pozdrów stary, kochany Kraj”⁸.

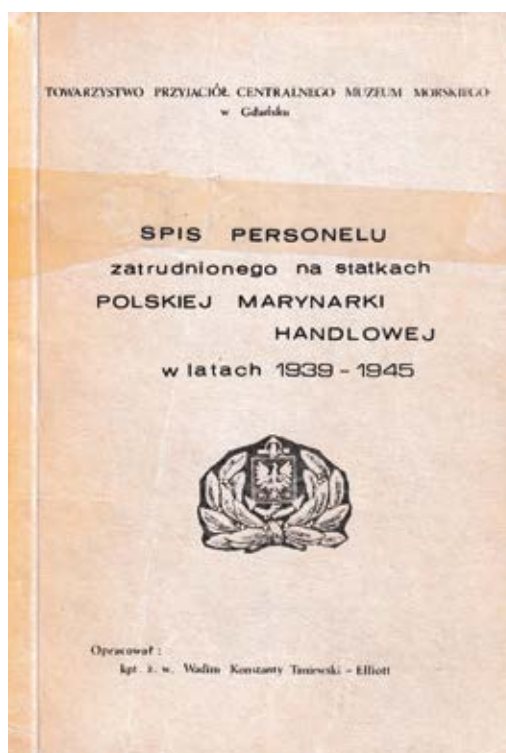
„Piszę ten list w morzu, bo inaczej nie mam czasu. Pracujemy na dwie zmiany, to znaczy 12 godzin dziennie, bez żadnego ekstra wynagrodzenia. [...] Podejrzewam, że ja jestem jedyną osobą posiadającą pełne kwalifikacje. Brytyjskie dyplomy są poszukiwane”⁹.

Wadim Taniewski-Elliott jest autorem „Spisu personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945”. „Praca kol. Taniewskiego-Elliotta wywołała wielkie zainteresowanie zarówno wśród kolegów na emigracji, jak i w kraju. Otrzymaliśmy nawet list z Biblioteki Szkoły Morskiej. Proszono nas o dokładny opis dzieła i wszelkie możliwe informacje, kiedy zostanie wydane. Wydane będzie niedługo. Są wielkie trudności w przepisywaniu i sprawdzaniu nazwisk, miejsc urodzenia często przekreślonych, [...] pisanych na maszynie bez polskich liter, ale połowa jest już ułożona, a praca posuwa się szybciej”¹⁰ – informowano w 1977 r. na łamach „Okólnika”.

W Polsce został on wydany w liczbie 100 egzemplarzy w 1981 r. – już po śmierci autora. W przedmowie wydawca – Towarzystwo Przyjaciół Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, napisał: „Na tle ogólnego ubóstwa źródeł dobrze się stało, że kpt. Taniewski zebrał wszystkie osiągalne materiały odnoszące się do – wydaje się niedawnego – okresu II wojny światowej. Przy pisaniu swojej pracy korzystał z kartoteki b. Ministerstwa Przemysłu, Handlu i Żeglugi, kartoteki b. Związku Kapitanów, Oficerów Pokładowych, Maszynowych i Radiotelegrafistów Polskiej Marynarki Handlowej, z części kartoteki ewidencyjnej b. Komitetu Zagranicznego PPS w Londynie. Opierał się także na odpowiedziach ankietowanych i własnych konsultacjach. Zasadą, jaka przyświecała Autorowi, było zebrać wszystko, co tylko udało się znaleźć, gdyż wszystko to stanowi już dzisiaj i niewątpliwie dalej będzie stanowić wartościowy materiał do badań i dociekań”¹¹. Podkreślił też ogrom żmudnej pracy, jaką autor włożył w powstanie „Spisu...” oraz rozmaite trudności, jakie napotykał: „Autor wykonał główną pracę w latach 1962-1973, przebywając często w morzu i poświęcając

własne urlopy. Źródła były rozproszone, respondenci różnie reagowali na zapytania o ich wojenną służbę. Odtworzenie dziejów powstania „Spisu...”, na które złożyły się i maszyny do pisania z angielskimi czcionkami, i zmieniające się maszynistki-Angielki nie rozumiejące tekstu, samo w sobie stanowi część naszego powojennego wysiłku. Był to długi okres poświęceń ze strony Autora [...]”¹².

Z pracy Wadima Taniewskiego-Elliotta korzystał m.in. dr Stanisław Kozak, opracowując „Losy i relacje mechaników z II wojny światowej” w roku 1984¹³. O tym, jakie znaczenie miała dla badaczy historii polskiej floty, pisał również prof. Jan Kazimierz Sawicki w roku 2011: „W ogólnym dorobku naukowym, który współtworzyła kadra kapitanów, oficerów i marynarzy Polskiej Marynarki Handlowej, znajduje się wiele publikacji pamiętnikarskich, różnych naukowych opracowań autorskich i zbiorowych. Jednak pozwolę w tym miejscu przywołać opracowanie dokumentacyjne obejmujące prawie cały polski personel pływający na statkach transportowych ojczyźnej floty, jaki podczas wojny pracował w składzie flot alianckich. Jest to wybitnej wartości dzieło, które legło u podstaw wielkiego programu badań

naukowych o kadrach morskich Rzeczypospolitej [...]. Mam tu na uwadze tom zawierający kartoteki osobowe członków załóg PMH z lat II wojny światowej, przygotowane przez kpt. ż.w. Wadima Konstantego Taniewskiego-Elliotta [...]. «Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945» wydał na przełomie 1981/1982 r. Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Centralnego Muzeum Morskiego przy współpracy z Komisją Wydawniczą Instytutu Morskiego w Gdańsku. [...] W dniu 24 marca 1982 r. otrzymałem egzemplarz nr 26 tego o nieprzemijającej wartości źródłowej dzieła [...]”¹⁴.

Kapitan Taniewski-Elliott bardzo był zainteresowany udziałem w pierwszym po wojnie międzynarodowym zjeździe absol-

wentów SM w Tczewie i PSM w Gdyni, zorganizowanym w Wyższej Szkole Morskiej w Gdyni za kadencji prof. dr. kpt. ż.w. Daniela Dudy w czerwcu 1980 r. Próbował kontaktować się z kolegami za granicą, w liście do Michała Hłaski wysuwał m.in. propozycje co do programu zjazdu. Niestety stan zdrowia nie pozwolił mu na przyjazd do kraju.

Kapitan Wadim Taniewski-Elliott odznaczony został Krzyżem Walecznych, trzykrotnie Medalem Morskim Polskiej Marynarki Handlowej, otrzymał też odznaczenia brytyjskie: Mentioned in Despatches for Brave Conduct, The 1939-1945 Star, The Atlantic Star with France and Germany Clasp, The War Medal 1939-1945 with Oak Leaf.

Zmarł 22 października 1980 roku w Londynie.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego; *Kadry Morskie Rzeczypospolitej*, tom V. *Polska Marynarka Wojenna. Dokumentacja organizacyjna i kadrowa oficerów, podoficerów i marynarzy (1918-1947)*, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2011; Wadim Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; *Losy i relacje starszych mechaników z II wojny światowej*, oprac. Stanisław Kozak, zeszyt szkoleniowy nr 11, Gdynia 1984; *Biografie oficerów Polskiej Marynarki Handlowej z II wojny światowej 1939-1945*, oprac. Stanisław Kozak, Gdynia 1989; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom I, Gdańsk 1996; londyńskie „Okólniki”, dokumentacja w zbiorach Sali Tradycji UMG.

1 Za: list Wadima Taniewskiego-Elliotta do inż. Michała Hłaski z dn.7.03.1978 r., kopia w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2814, s. 60.

2 Za: *Awanse w Polskiej Marynarce Handlowej*, „Dziennik Bydgoski” 9.02.1936, nr 33, s. 9.

3 Za: Wadim Taniewski-Elliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981, s. 330.

4 Idem, S.s. „Kmicic” w akcji z nieprzyjacielem, „Okólnik” 1970, nr 119, s. 11.

5 Ibidem, s. 12.

6 Ibidem, s. 13.

7 Ibidem, s. 14.

8 „Okólnik” 1969, nr 118, s. 31.

9 „Okólnik” 1977, nr 133, s. 45.

10 Ibidem, s. 29.

11 Wadim Taniewski-Elliott, *Spis personelu...*, op. cit., s. IV.

12 Ibidem, s. V.

13 We wstępie do publikacji dr Stanisław Kozak wskazał pracę kapitana Taniewskiego-Elliotta jako jeden z materiałów źródłowych, przybliżył okoliczności jej powstania i sylwetkę autora.

14 Jan Kazimierz Sawicki, *Struktury organizacyjne i kadrowe w dokumentach oficerów Polskiej Marynarki Wojennej w latach 1918-1947*, [w:] *Kadry Morskie Rzeczypospolitej*, tom V. *Polska Marynarka Wojenna. Dokumentacja organizacyjna i kadrowa oficerów, podoficerów i marynarzy (1918-1947)*, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2011, s. 14-15.